

חק לישראל – פרשת ראה יום ג'

תורה – דברים פרק יב'

(ד) לא תעשון בן ליהוה אלהיכם: (ה) לא תעשון בן ליהוה אלהיכם: (ו) לא תעבדו בן קדם יי אלהיכם:

(ה) כי אם אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה: (ה) כי אם אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיכם מכל שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה: (ה) אלו לאתרא די יתרי יי אלהיכם מכל שבטיכם לאשראה שכנתה תמן לבית שכנתה תתבעון ויתיתון לתמן:

(ו) והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבתיכם ובכרת בקרכם וצאנכם: (ו) והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבתיכם ובכרת בקרכם וצאנכם: (ו) ויתיתון לתמן עלותיכם ונקסת קודשיכם וית מעשרתיכם וית אפרשות ידכם ונדריכם ונדבתיכם ויבכורי תורכם ועגבון:

(ז) ואכלתם שם לפני יהוה אלהיכם ושמתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך יהוה אלהיך: (ז) ואכלתם שם לפני יהוה אלהיכם ושמתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך יהוה אלהיך: (ז) ויתילון תמן קדם יי אלהיכם ויתחרון בכל אושטות ידכם ואתם ואתם בתיכם די ברכך יי אלהיך:

(ח) לא תעשון בכל אשר אנחנו עשים פה היום איש פל הישר בעיניו: (ח) לא תעשון בכל אשר אנחנו עשים פה היום איש פל הישר בעיניו: (ח) לא תעבדו בכל די אנחנו עבדו הקא יומא דין גבר כל מן דכשר קדמוהי:

רש"י

(ז) לא תעשון כן – להקטיר לשמים בכל מקום כי אם במקום אשר יבחר. ד"א ונתלתם את מזבחותם ואבדתם את שם לא תעשון כן. אוזרה למוחק את השם ולנותן אבן מן המזבח או מן העזרה אמר רבי ישמעאל וכי תעלה על דעתך שישראל נותנין את המזבחות אלא שלא תעשו כמעשיהם ויגרמו עונותיהם למקדש אבותיהם שיחריב:

(ה) לשכנו תדרשו – זה משכן שילה:

(ו) וזבחיכם – שלמים של חובה: מעשרותיכם – מעשר בהמה ומעשר שני לאכול לפני מן החומה: תרומת ידכם – אלו הזכורים שנאמר בהם ולקח הכהן הטנא מידך: ובכרת בקרכם – לתתם לכהן ויקריבו שם:

(ז) אשר ברכך ה' – לפי הצרכה הזאת: (ח) לא תעשון ככל אשר אנחנו עושים וגו' – מוסב למעלה על כי אתם עוברים את הירדן וגו' כשתעבדו את הירדן מיד מותרים אתם להקריב בצמה כל י"ד שנה של כיבוש וחילוק וצמה לא תקריבו כל מה שאתם מקריבים פה היום במשכן שהוא עמכם ונמשך והוא כשר להקריב בו חטאות ואשמות נדרים ונדבות אבל בצמה אין קרב אלא הנידר והנידב וזהו איש כל הישר בעיניו נדרים ונדבות שאתם מתנדבים על ידי שישר בעיניכם להביאם ולא ע"י חובה אותם תקריבו בצמה:

חק לישראל – פרשת ראה יום ג'

נביא – ישעיה פרק נח' ד'-ח'

(ד) הן עד לאומים נתתיו נגיד ומצוה לאומים: (ה) הא רב לעממיא מניתה מלך ושליט על כל מלכחא:
 (ה) הן גוי לא תדע תקרא וגוי לא ידעוך אליך ירוצו למען יהוה אלהיך ולקדוש ישראל פי פארך: (ו) הא עם דלא תידע יפליחך ועם דלא ידעוך ירהטון לאסקא לך מסין בדין יי אלהך ולקדישא דישראל ארי שבחך:
 (ו) דרשו יהוה בהמצאו קראהו בהיותו קרוב: (ז) תבעו דחלתא דיי עד דאתון חיון בעו מן קדמוהי עד דאתון קימין:
 (ז) יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבתי וישב אל יהוה וירחמהו ואל אלהינו פי ירבה לסלוח: (ח) ישביק רשיעה אורחה דרשעא וגבר אניס עשתונוהי ויתוב לפולחנא דיי וירחם עלוהי ולדחלתא דאלהנא ארי מסגי לסלחא:
 (ח) פי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי נאם יהוה: (ט) ארי לא מחשבתי מחשבתכון ולא אורחתכון תקנן כאורחת טובי אמר יי:

רש"י

(ד) לאומים – שר וגדול עליהם ומוכיח ומעיד דרכיהם על פניהם:
 (ה) הן גוי לא תדע תקרא – לשמועך חס אלו תשמעו לשם ה' הנקרא עליך:
 (ו) בהמצאו – קודם גזר דין בעוד שהוא אומר לכם דרשוני:
 (ז) כי לא מחשבותי מחשבותיכם – חזן שלי ושלכם שוות לכך אני אומר לכם יעזוב רשע דרכו ויתפוש את דרכי. ואיש חזן מחשבותי – ויתפוש את מחשבותי לעשות הטוב בעיני, ומדרכ אגדה כי לא מחשבותי וגו' חזן דיני כדיני בשר ודם אהם מי שמודה בדין מתחייב אצל אני מודה ועוזב ירוחם (משלי כה):

כתובים – תהילים פרק עה' ה'-ט'

(ח) אמרתי להוללים אל תהלו ולרשעים אל תרימו קרן: (ט) אמרית למתלעבון לא תתלעבון ורשיעיא לא תרימון איקר:
 (ו) אל תרימו למרום קרנכם תדברו בצואר עתק: (ז) לא תרימון למרומא איקרכון אתון די ממלחין בתוקפא ובגדופין:
 (ז) פי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר הרים: (ח) ארום לית בר מני ממדנחא ועד מערבא ולא מן צפונא דמדבריא ומן דרומא אתר טוריא:
 (ח) פי אלהים שפט זה ישפיל וזה ירים: (ט) ארום אלהא דין זכי דגן ימאיך ודגן ירומם:
 (ט) פי כוס ביד יהוה ויין חמר מלא מסך ויגר מזה אף שמריה ימצו ישתו כל רשעי ארץ: (ט) ארום כס דלוט ביד יי וחמר עשין מלי מזיגת מדרתא לטלטלא מערת די רשיעיא ומה דשרי מניה קשי מן דין קדמאין ברם דורדיהא ופקטיהא ימצעון ישתון כל רשיעי ארעא:

רש"י

(ה) להוללים – לרשעים המערבדים את ישראל:

חק לישראל – פרשת ראה יום ג'

(ט) כי כוס – התרעלה בידו. ויין חמר – חזק ווינו"ש בלעז. מלח מסך – הכוס מלח מזוג למזוג ולהשקות את כל הגוים. ויגר מזה – מזה הכוס יפיץ ויקלח את משתייהם לשון כמים מוגרים (מיכה א):

(ז) כי לא ממולא – השמש וממערבו ולא מן המדברות שאתם מפרשים בשירא להרבות ממון לא בכל אלה להרים קרן;
(ח) כי אלהים שופט – על כל הרעה שעשיתם. זה יפיל וזה ירים – הגבוהים יפילו והנמוכים ירים:

משנה – סוטה פרק ה'

(א) כְּשֶׁם שֶׁהַמִּים בּוֹדְקִין אוֹתָהּ, כֶּף הַמִּים בּוֹדְקִין אוֹתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ה) וּבָאוּ, וּבָאוּ. כְּשֶׁם שֶׁאֲסוּרָה לְבַעַל, כֶּף אֲסוּרָה לְבוֹעֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) נִטְמָאָה, וְנִטְמָאָה, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, כֶּף הָיָה דוֹרֵשׁ זְכָרִיָּה בֶן הַקֶּצֶב. רַבִּי אוֹמֵר, שְׁנֵי פְעָמִים הָאֲמוּרִים בַּפְּרָשָׁה אִם נִטְמָאָה נִטְמָאָה, אֶחָד לְבַעַל וְאֶחָד לְבוֹעֵל:

רבי לא דריש וי"ו יתירה כר"ע, אלא רבוי דקראי קא דריש, בין בזבאו ובאו, בין בנטמאה ונטמאה:

רע"ב – (א) כך בודקים אותו – את הבעל: ובאו ובאו – שניהם בוי"ו יתירא לדרשא: נטמאה ונטמאה – וי"ו יתירא דבזבאו ונטמאה שניה לדרשא: רבי אומר שני פעמים וכו' –

(ב) בּוֹ בַּיּוֹם דְּרִישׁ רַבִּי עֲקִיבָא, (ויקרא יא) וְכָל כְּלֵי כְּרֶשׁ אֲשֶׁר יִפֹּל מֵהֶם אֵל תּוֹכוֹ כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא, אֵינּוּ אוֹמֵר טָמֵא אֵלָּא יִטְמָא, לְטָמֵא אַחֲרִים, לְמַד עַל כֶּפֶר שְׁנֵי שְׁמִטָּמָא אֶת הַשְּׁלִישִׁי. אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מִי יִגְלֶה עִפְרַיִם מֵעֵינָיִה, רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זִבְדִּי, שֶׁהֵייתָ אוֹמֵר, עֲתִיד דוֹר אַחֵר לְטַהֵר כֶּפֶר שְׁלִישִׁי, שְׂאִין לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא, וְהֵלֵא עֲקִיבָא תְּלַמִּידָהּ מִבֵּיא לוֹ מִקְרָא מִן הַתּוֹרָה שֶׁהוּא טָמֵא, שֶׁנֶּאֱמַר, כֹּל אֲשֶׁר בְּתוֹכוֹ יִטְמָא:

שמתמא את אחרים: למד על כפר שני – להכי נקט ככר, לפי שהוא מנוי בתורה: שמתמא את השלישי – ואפילו בחולין. דקרא סתמא כתיב: דור אחר – מן העתידים לבא. שיטהר את השלישי, ואף בתרומה, שאין לו מקרא מן התורה: והכי עקיבא תלמידך מביא לו ראייה מן המקרא שהוא טמא – אף בחולין. ואין הלכה כר"ע, דאין שני עושה שלישי בחולין, אלא בתרומה:

רע"ב – (ב) זו ביום דרש – כל היכי דתנינן זו ביום, ביום שהוסיפו את ר' אלעזר בן עזריה לנשיאות שנתרבו התלמידים, שנתנו רשות לכל ליכנס. ומשום דהך דרשה דנטמאה ונטמאה נמי זו ביום נדרשה, נקטינהו לכל הנך הכא: כלי חרס – הוא ראשון, שנטמא מן השרץ שהוא אב. והאוכל שבתוכו שני שטמאו הכלי: אינו אומר טמא – כל אשר בתוכו טמא. אלא יטמא, למדרש ביה נמי יטמא,

(ג) בּוֹ בַּיּוֹם דְּרִישׁ רַבִּי עֲקִיבָא (במדבר לה) וּמִדְּבַר לָהּ וּמִדְּבַר לָהּ מִחוּץ לְעִיר אֶת פֶּאֶת קְדָמָה אֶלְפִים בְּאֵמָה וְגו', וּמִקְרָא אַחֵר אוֹמֵר (שם) מִקִּיר הָעִיר וְחוּצָה אֶלְפֵי אֵמָה סָבִיב. אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר אֶלְפֵי אֵמָה, שֶׁכֶּבֶד נֶאֱמַר אֶלְפִים אֵמָה, וְאִי אֶפְשָׁר לוֹמַר אֶלְפִים אֵמָה, שֶׁכֶּבֶד נֶאֱמַר אֶלְפֵי אֵמָה, הָא כִּיְצַד, אֶלְפֵי אֵמָה

חק לישראל – פרשת ראה יום ג'

מגדש ואלפים אמה תחום שבת. רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר, אלה אמה מגדש ואלפים אמה שדות וכרמים:

רע"ב – (ג) מגדש – רחצה פנויה מזריעה ולמילנות לנוי העיר: ולכפס לא הזכר לתתם ללויים ולא נאמרו חלל לזריחת תחום שבת: שדות וכרמים ואלפים סביב נתנו ללויים. מהם הניחו חלף סביב העיר למגדש, והשאר שדות וכרמים. והלכה כרבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי, שתחום אלפים אמה לרובן:

(ד) בו ביום דרש רבי עקיבא (שמות טו), אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר, שאין תלמוד לומר לאמר, ומה תלמוד לומר לאמר, מלמד שהיו ישראל עונין אחריו של משה על כל דבר ודבר, בקורין את ההלל, לקב נאמר לאמר. רבי נחמיה אומר, בקורין את שמע ולא בקורין את ההלל:

רע"ב – (ד) שאין ת"ל לאמר – שאין דומה לשאר לאמר שצורה שהשכינה מדברת למשה לאמר הדבור לישראל, אבל כאן אין לומר כן: כקורין את ההלל – ראשי פרקים בלבד היו עונים אחריו:

(ה) בו ביום דרש רבי יהושע בן הרקנוס, לא עבד איוב את הקדוש ברוך הוא אלא מאהבה, שנאמר (איוב יג) הן יקטלני לו איחל. ועדין הדבר שקול, לו אני מצפה או אני מצפה, תלמוד לומר (שם כז) עד אגוע לא אסיר תמתי ממני, מלמד שמאהבה עשה. אמר רבי יהושע, מי יגלה עפר מעיניו, רבן יוחנן בן זכאי, שהיית דורש כל ימיה שלא עבד איוב את המקום אלא מיראה, שנאמר (שם א) איש תם וישיר ירא אלהים וסר מדעו, והלא יהושע תלמיד תלמידך למד שמאהבה עשה:

רע"ב – (ה) מאהבה – שאהב את המקום: שקול – משקלו שזה אינו מכריע לכאן ולכאן. יש לו הכתוב צו"ו ומשמעותו כאילו היה לא באל"ף. ויש לא באל"ף ומשמעותו כאילו כתוב צו"ו. הן יקטלני, הלל הוא הורגני לא איחל לו עוד. או לו אני מיחל: מיראה – מלאת פורענות שלא תבא עליו: ירא אלהים – ולא אוהב אלהים:

גמרא – סוטה דף ל' ע"ב

תנו רבנן דרש רבי יוסי הגלילי בשעה שעלו ישראל מן הים נתנו עיניהם לומר שירה וכיצד אמרו שירה עולל מוטל על ברכי אמו ותינוק יונק משדי אמו כיון שראו את השכינה עולל הגביה צוארו ותינוק שמט דד מפיו ואמרו זה אלי ואנוהו שנאמר מפני עוללים ויונקים יסדת עוז היה רבי מאיר אומר מנין שאפי' עוברים שבמעי אמן אמרו שירה שנאמר במקלות ברכו אלהים ה' ממקור ישראל (והא לא חזו אמר רבי תנחום כרס נעשה להן כאספקלריא המאירה וראו) בו ביום דרש רבי יהושע בן הורקנוס שלא עבד איוב כו': וליחזי האי לא אי בלמ"ד אל"ף כתיב לא הוא אי בלמ"ד וי"ו כתיב לו הוא וכל היכא דכתיב בלמ"ד אל"ף לא הוא אלא מעתה בכל

חק לישראל – פרשת ראה יום ג'

צרתם לא צר דכתיב בלמ"ד אל"ף הכי נמי דלא הוא וכ"ת ה"נ והכתיב ומלאך פניו הושיעם אלא (לאו) משמע הכי ומשמע הכי תניא רבי מאיר אומר נאמר ירא אלהים באיוב ונאמר ירא אלהים באברהם מה ירא אלהים האמור באברהם מאהבה אף ירא אלהים האמור באיוב מאהבה ואברהם גופיה מנלן דכתיב זרע אברהם אוהבי מאי איכא בין עושה מאהבה לעושה מיראה איכא הא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר גדול העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה שזה תלוי לאלף דור וזה תלוי לאלפים דור הכא כתיב לאלפים לאהבי ולשומרי מצותי והתם כתיב ולשומרי מצותי לאלף דור התם נמי כתיב לאוהבי ולשומרי מצותי לאלף דור האי לדסמיך ליה והאי לדסמיך ליה הנהו תרי תלמידי דהוו יתבי קמיה דרבא חד אמר ליה אקריון בחלמאי מה רב טובך אשר עפנת ליראיך וחד אמר ליה אקריון בחלמאי וישמחו כל חוסייך בכך לעולם ירננו ויעלצו בכך אוהבי שמך אמר להו תרויכו רבנן צדיקי גמורי אתון מר מאהבה ומר מיראה:

רש"י על הגמרא

לדורותיו להגין עליהם עד אלפים דור: לאלפים לאוהבי – סמך אוהביו לאלפים ואידך קרא סמך לאלף דור אל שומרי מצותיו דהיינו מיראה ואין אלו דומין לפרוש מאהבה לפרוש מיראה (לעיל דף כג) דהנהו מאהבת שכר ומיראת פורענות הקללות והעונשין והכא מאהבת המקום ומיראתו שמוראו גדול ומוטל על הצרות: וישמחו כל חוסייך דף וגו' – סיפיה דקרא ויעלצו דף אוהבי שמך:

עולל – גדול מיונק כדכתיב (שמוראל א טו) מעולל ועד יונק ודכך המקרא לומר כן כלומר כלה הכל מן החשוב עד הגרוע כמו משור ועד שיה (שם): במקהלות – כשנקבלו על היס: ממקור – אף אותם שבמקור: וליחזי האי לא כו' – ואמאי אמר הדבר עדיין שקול: ה"נ דלא הוא – וה"ק קרא אינו חושש ללכתם ולא לר צה: צאצאיהם – כי ירא אלהים אתה (בראשית כג): תלוי – זכותו

זוהר – משפטים דף קו' ע"ב

תא חזי, מה פתיב (ישעיה נז) וילך שובב בדרך לבו. וכתיב בתריה, דרכיו דאיתי וארפאהו ואנחהו ואשלים נחמיה לו ולאבליו. וילך שובב, אף על גב דחייבין עבדו, פל מה דעבדו בידו דאזלין בארץ דלפניהו, ואחרנין עבדו בהו התראה, ולא בעאן לעיינתא לון. בשעתא דתבין בתויבתא, ונטלין ארץ טבא דתויבתא, הא אסוותא זמינא לקבליהו. השתא אית לאסתפללא, אי על חייא אמר קרא, או על מתייא אמר קרא. דהא רישא דקרא, לאו איהו סיפא. וסיפא, לאו איהו רישא. רישא דקרא, אחזי על חייא. וסופיה אחזי על מתייא. אלא, קרא (ס"א רישא דקרא) אמר, בעוד דבר נש איהו בחייו, והכי הוא, וילך שובב בדרך לבו, בגין דיצר הרע

חק לישראל – פרשת ראה יום ג'

דביה, תקיף ואת תקף ביה, ועל דא אול שובב, ולא בעי לאתבא בתיובתא. קודשא בריך הוא חמי ארחוי, דקא אזלין בביש, בלא תועלתא, אמר קודשא בריך הוא, אנא אצטריכנא לאתקפא בידיה, הדא הוא דכתיב דרכיו ראיתי, (וארפאהו) דקא אזלין בחשוכא, אנא בעי למיהב ליה אסוותא הדא הוא דכתיב וארפאהו, קודשא בריך הוא איהו אעיל בלביה ארחיה דתיובתא ואסוותא לנשמתיה. ואנחהו, מאי ואנחהו. כמה דאת אמר (שמות לז) לך נחה את העם. אנהיג ליה קודשא בריך הוא בארץ מישר, כמאן דאתקיף בידי דאחרא, ואפקיה מגו חשוכא. ואשלם נחומים לו ולאבליו, הא אתחזי דמיתא איהו, (אלא) אין, ודאי מיתא איהו, וקיימא בחיין דהואיל (אלא דאיהי איהו וקיימא בחיין והואיל) ואיהו דשע, מיתא אקרי. מהו ואשלם נחומים לו ולאבליו. אלא קודשא בריך הוא עביד טיבו עם בני נשא, דכיון דעאל מי"ג שנין ולהלאה, פקיד עמיה (בראשית קמ"ד ע"ב, קס"ה ע"ב) תרין מלאכין נטורין דנטרי ליה, חד מימיניה, וחד משמאליה. בד אזיל בד נש בארץ מישר, אינון חדאן ביה, ואתקיפו עמיה בחדוה, מכרזן קמיה ואמריו, הבו יקר לדיוקנא דמלכא. וכד אזיל בארץ עקימו, אינון מתאבלן עליה, ומתעברן מניה. כיון דאתקיף ביה קודשא בריך הוא, ואנהיג ליה בארץ מישר, כדון כתיב, ואשלם נחומים לו ולאבליו. ואשלם נחומים לו בקדמית דאיהו אתנחם על מה דעבד בקדמיתא, ועל מה דעבד השתא, ותב בתיובתא. ובתר כן ולאבליו, אינון מלאכין דהוו מתאבלן עליה בד אתעברו מניה, והשתא דאתהדרו בהדיה, הא ודלכל סטרין. והשתא איהו חי ודאי. חי בכל סטרין, אחיד באילנא דחיי, וכיון דאחיד באילנא דחיי, כדון אקרי בעל תשובה, (נשא קכ"ב ע"ב) דהא כנסת ישראל, תשובה אופי הכי אקרי. ואיה בעל תשובה אקרי. וקדמאי אמרו, בעל תשובה ממש. ועל דא, אפילו צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד, במקום שבעלי תשובה עומדים:

הלכה – הרמב"ם הלכות ברכות פרק א'

(יה) ולמה לא יענה אמן אחר ברכת הפירות וכיוצא בה מפני שהיא ברכה אחת ואין עונין אמן אלא אחר ברכה אחרונה שקדמה אותה ברכה אחרת או ברכות כגון ברכות המלך וברכות כהן גדול וכיוצא בהן להודיע שכבר השלים כל ברכותיו ולפיכך עונה אמן:

(יט) כל האוכל דבר האסור בין בזדון בין בשגגה אינו מברך עליו לא בתחלה ולא בסוף כיצד הרי שאכל טבל של דבריהם או שאכל מעשר ראשון שלא נטלו תרומותיו או מעשר שני והקדש שלא נפדו כהלכתן אינו מברך ואין צריך לומר אם אכל נבלות וטרפות או שתה יין נסך וכיוצא בו:

חק לישראל – פרשת ראה יום ג'

(כ) אבל אם אכל דמאי אע"פ שאינו ראוי אלא לעניים או מעשר ראשון שנטלה תרומתו אע"פ שלא ניטל מומנו חשבון תרומה גדולה והוא שהקדימו בשבלין או מעשר שני והקדש שנפדו אע"פ שלא נתן את החומש הרי זה מברך תחלה וסוף וכן כל כיוצא בהן:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.